

Handläggare
Christina Malmqvist
Telefon: 08-508 36 222**Till**
Äldrenämnden
den 24 september 2019

Remiss av Fördelning av kostnadsansvar för hjälpmedel mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län

Svar på remiss från kommunstyrelsen Dnr KS 2019/765,
kontorsutlåtande.

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner anmälan av förvaltningens
kontorsutlåtande som svar på kommunstyrelsens remiss och lägger
ärendet till handlingarna.

Margareta Östrand
Tf. förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Storsthlm's styrelse beslutade den 9 maj 2019 att rekommendera kommunerna i länet att anta Hjälpmedelsöverenskommelsen om fördelning av kostnadsansvar för hjälpmedel mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län och den reviderade överenskommelsen "Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre". Överenskommelsen omfattar *hjälpmedel, förbrukningshjälpmedel, produkter som används i vård och omvårdnad*.

Parterna har enats om att bilda en samverkansorganisation. Syftet med en samverkansorganisation är att fortlöpande följa utvecklingen inom området liksom parternas behov och ta initiativ till förändringar av kostnadsfördelningen. Den föreslagna förändringen i överenskommelsen innebär en kostnadsökning totalt för samtliga kommuner på maximalt 600 000 kr per år. Det är inte tydliggjort vad som kan orsaka kostnadsökningen för kommunerna, vilket äldreförvaltningen vill uppmärksamma. Äldreförvaltningen bedömer att den nya överenskommelsen ger en bättre samlad bild med en tydlig ansvarsfördelning.

Bakgrund

Ansvar för kostnader för hjälpmedel och förbrukningsartiklar grundas på de överenskommelser som slutits mellan kommunerna och dåvarande landstinget rörande särskilda boendeformer enligt SoL och LSS. Senast skedde en reglering av dessa överenskommelser 2015. Efter dessa reformer har Region Stockholm och kommunerna ett delat ansvar för hjälpmedel. Den politiska ledningsgruppen för samverkan inom vård och omsorg (VIS) beslutade den 5 december 2018 att uppdraga till Storsthlm och Region Stockholm/HSF att utarbeta förslag till ny överenskommelse gällande kostnadsfördelning för hjälpmedel och förbrukningshjälpmedel. I arbetet noterades att det fanns omotiverade skillnader i ansvarsfördelningen för olika hjälpmedel. Det uppmärksammades också att ansvarsfördelningen för vissa hjälpmedel inte var fullt ändamålsenliga. Överenskommelsen omfattar:

- Särskilt boende för äldre enligt Socialtjänstlagen (SoL) 5 kap 5 § andra stycket. Särskilt boende utgörs av bostäder eller platser för heldygnsvistelse vilka tillsammans med insatser i form av vård och omsorg tillhandahålls för personer med behov av särskilt stöd.
- Dagverksamhet enligt SoL, som innebär bistånd i form av sysselsättning, gemenskap, behandling eller rehabilitering utanför den egna bostaden.
- Bostad med särskild service (gruppboende och serviceboende) enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade enligt LSS § 9.9 och § 9.8 för personer över 18 år.
- Daglig verksamhet enligt LSS § 9.10.
- Bostad med särskild service (gruppboende och serviceboende) enligt SoL 5 kap 7 § tredje stycket exempelvis med inriktning socialpsykiatri.

Överenskommelsen omfattar *hjälpmedel, förbrukningshjälpmedel, produkter som används i vård och omvårdnad.*

Kommunstyrelsen har remitterat *Fördelning av kostnadsansvar för hjälpmedel mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län* till äldreutskottet. Remissen inkom till äldreförvaltningen den 7 juni 2019 och ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 3 september. Remissen har därför besvarats i form av ett kontorsutlåtande.

Ärendet

Storsthlmns styrelse beslutade den 9 maj 2019 att rekommendera kommunerna i länet följande:

1. Länets kommuner rekommenderas att anta Hjälpmedelsöverenskommelsen om fördelning av kostnadsansvar för hjälpmedel mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län daterad 2019-04-04.
2. Länets kommuner rekommenderas att anta den reviderade överenskommelsen Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre, daterad mars 2019.
3. Under förutsättning att beslut fattas enligt punkt 1, upphör följande tre överenskommelser i sin helhet och ersätts av den nya överenskommelsen:
 - *Kostnadsansvar för hjälpmedel i bostad med särskild service och daglig verksamhet enligt LSS (2015-10-01)*
 - *Förtydligande av kostnadsansvar avseende överenskommelse om tekniska hjälpmedel (2004-08-20)*
 - *Ansvarsfördelning för hjälpmedel i särskilda boendeformer (1997-02-25)*

Den föreslagna förändringen i överenskommelsen innebär en kostnadsökning totalt för samtliga kommuner på maximalt 600 000 kr per år. Detta bedöms i överenskommelsen ligga inom vad som kan definieras som kostnadsneutralt.

Definitioner

Med *hjälpmedel* avses här individuellt utprovad produkt som syftar till att bibehålla eller öka aktivitet, delaktighet eller självständighet genom att kompensera en funktionsnedsättning.

Förbrukningshjälpmedel är hjälpmedel som fortlöpande förbrukas. En *specialanpassning* är när ett hjälpmedel och/eller tillbehör kombineras på annat sätt än vad tillverkaren avsett, när konstruktionsmässiga ingrepp görs, när ett tillägg görs på en färdig produkt, om en ny produkt konstrueras och tillverkas eller när produkten används på ett nytt sätt eller inom ett nytt användningsområde. Den som specialanpassat produkten tar då på sig produktansvaret.

Parter, ansvar och åtaganden

Parter i denna överenskommelse är Region Stockholm genom HSF och kommuner i Stockholms län. Om Region Stockholm eller kommun tecknar avtal med någon annan och överlåter uppgifter de har ansvar för ska denna överenskommelse tillämpas. Respektive part ansvarar för att följa denna överenskommelse.

Specifikt kostnadsansvar för Region Stockholm

Region Stockholm har enligt träffade överenskommelser, utöver förteckningarna av hjälpmedel kostnadsansvar för:

- Hjälpmedel till barn och unga under 18 år.
- Personligt förskrivna hjälpmedel inom områdena hörsel- och synhjälpmedel, ortopedtekniska samt kosmetiska hjälpmedel för alla åldrar.
- Testmaterial vid diabetes
- Hjälpmedel som är specialanpassade för den enskilda individen/brukaren/patienten.

Region Stockholm ansvarar vidare för kostnad för produkter som ingår i läkemedelsförmånen och som förskrivs med hjälpmedelskort via apotek.

Förskrivning

När ett hjälpmedel förskrivs innebär det att hjälpmedlet ska användas av en namngiven individ/brukare/patient.

Förtroendeförskrivning avser förskrivning som sker hos den ena parten medan kostnadsansvaret ligger hos den andra parten.

Exempel på områden där det förekommer förtroendeförskrivning i Stockholms län är allroundrullstolar på särskilda boende för äldre där kommunens personal oftast förskriver rullstolen, men Region Stockholm bekostar den. Det är alltid den kostnadsansvariga huvudmannens regelverk som gäller vid förskrivning och förtroendeförskrivning.

Medicintekniska produkter som används i samband med vårdinsats

Vårdgivaren ansvarar för att tillhandahålla och bekosta de material som används i behandlingen av individen/brukaren/patienten. Det gäller såväl inom kommunalt som landstingskommunalt finansierad vård. I överenskommelsen är kostnadsansvaret för hjälpmedel och förbrukningshjälpmedel specificerat per huvudman.

Tillbehör

Tillbehör till hjälpmedel, till exempel dynor till rullstolar och lyftselar till lyftar, bekostas av den huvudman som har ansvaret för huvudhjälpmedlet.

Hjälpmedelssamverkan i Stockholms län, samverkansorganisation

Parterna har enats om att bilda en samverkansorganisation för hjälpmedel mellan kommunerna och Region Stockholm, *Hjälpmedelssamverkan i Stockholms län*. Syftet med en samverkansorganisation är att fortlöpande följa utvecklingen inom

området liksom parternas behov och ta initiativ till förändringar av kostnadsfördelningen.

Samverkansorganisationen ska årligen följa upp överenskommelsen och löpande följa att fördelningen av kostnadsansvar för hjälpmedel och förbrukningshjälpmedel är tydlig och relevant. Beslut om ändring av kostnadsansvar kan göras om förändringarna bedöms vara kostnadsneutrala. Inom samverkansorganisationen ska man kunna ta initiativ till framtagande av besluts- och kunskapsstöd/rutiner eller guidelines. Dessa ska skapa förutsättningar för en säker och effektiv förskrivning och hantering av hjälpmedel och förbrukningshjälpmedel.

Giltighetstid

Överenskommelsen ska börja gälla 2020-01-01.

Överenskommelsens uppsägningstid är tolv månader och upphör då att gälla för samtliga parter. Omförhandling av överenskommelsen ska ske om någon part så begär. Initiativ om omförhandling ska beredas vid samverkansorganisationens årliga möte. Omförhandlat avtal börjar gälla tidigast tre månader efter det omförhandlade avtalet godkänts av parterna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet i förvaltningsgruppen den 18 september 2019. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 17 september 2019 och socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 19 september 2019.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Äldreförvaltningen bedömer att den nya överenskommelsen ger en bättre samlad bild med en tydlig ansvarsfördelning. Det är även positivt att tidigare överenskommelser kommer att ersättas av den nya överenskommelsen, då det funnits behov av att revidera dessa.

Syftet med en samverkansorganisation är att fortlöpande följa utvecklingen inom området liksom parternas behov och ta initiativ till förändringar av kostnadsfördelningen. Förändringen i överenskommelsen innebär en kostnadsökning totalt för samtliga kommuner på maximalt 600 000 kr per år, vilket bedöms ligga inom vad som definieras som kostnadsneutralt. Det är inte tydliggjort vad som kan

orsaka kostnadsökningen för kommunerna, vilket äldreförvaltningen vill uppmärksamma.

Vid behov av besluts- och kunskapsstöd/rutiner kan det även initieras inom samverkansorganisationens uppdrag, vilket äldreförvaltningen anser är bra, då det gagnar den enskilde som har behov av hjälpmedel.

Bilagor

1. Överenskommelse om fördelning av kostnadsansvar för hjälpmedel mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län